

Geachte leden van de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs, en geachte minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS),

Op 7 december 2021 heeft de Tweede Kamer een [motie](#) aangenomen om de verwijsindex Risicjongeren (de verwijsindex) als wettelijke verplichting voor gemeenten uit de Jeugdwet te schrappen. Indien gemeenten of regio's er nog wel gebruik van wensen te maken dienen zij de privacy van de jeugdige bij het gebruik wettelijk te waarborgen.

De motie vertaalt zich in twee punten van kritiek op de meerwaarde van de verwijsindex als instrument, namelijk de meerwaarde van het gebruik en de privacy van ouders en jeugdigen.

Meerwaarde

Vanaf de invoering van de verwijsindex in 2010 zijn er grote verschillen in gebruik tussen gemeenten, convenantgebieden, leveranciers, organisaties en professionals in draagvlak en gebruik van de verwijsindex. Het gebruik bevorderen vraagt commitment, duidelijkheid en inspanning van gemeenten en netwerkpartners om de verwijsindex te implementeren en te borgen. In de [tweede evaluatie Wet Verwijsindex Risicjongeren](#) (Woestenburg et al, 2018) is geconcludeerd dat de meerwaarde groter is in gebieden waar het gebruik van de verwijsindex goed begeleid wordt door gemeenten.

De ervaringen die genoemd worden in de motie komen uit regio's die weinig tot geen gebruik maken van de verwijsindex en hebben aangegeven zich niet aan de Verwijsindex te willen conformeren.

In 2020 is er onderzoek gedaan naar de effectiviteit en passende alternatieven voor de verwijsindex. Het onderzoek [de VIR in beeld](#) (Abraham en Van Dijk, 2021) constateert dat matches ontstaan in de verwijsindex vaak leiden tot meer inzicht, vroegtijdige afstemming en het inzetten of bijstellen van de ondersteuning. Er zijn in 2020 landelijk ruim 630.000 matches ontstaan, waarmee jeugdigen vroegtijdig zijn gesignaleerd. In ongeveer één derde van de situaties leidt een match naast informatie uitwisseling tot het inzetten en bijstellen van hulpplannen.

Daarnaast werd geconcludeerd dat er momenteel geen passende alternatieven zijn. Lokale overlegstructuren en de meldcode richten zich op deels andere doelen en doelgroepen dan de verwijsindex en kunnen aanvullend maar niet als vervangend gezien worden voor de verwijsindex. Het advies naar aanleiding van dit onderzoek aan de Tweede Kamer was dan ook om de verwijsindex op korte termijn door te ontwikkelen. Vandaar onze verbazing over het feit dat de motie werd aangenomen.

Het gebruik van de verwijsindex vergroot de kans op een compleet beeld van de problematiek en de context en kan escalaties en dubbele trajecten voorkomen. Tevens sluit deze werkwijze aan bij de één gezin één plan methodiek.

De preventieve inzet van de Verwijsindex gaat vooruit aan de Meldcode huiselijk geweld én zou al ingezet moeten zijn op het moment dat de Meldcode wordt overwogen.

De meerwaarde wordt ook in het laatste verdiepingsonderzoek onderschreven en steeds meer instanties uit de verschillende domeinen sluiten zich aan.

Tenslotte geven ook jeugdigen zelf in interviews hierover aan de meerwaarde van de verwijsindex te zien en geen bezwaar te maken tegen het gebruik van de Verwijsindex zolang ze hierover worden geïnformeerd.

Privacy

Bij het gebruik van de verwijsindex is de privacy van de jeugdige wettelijk geborgd, enkel professionals die betrokken zijn bij de jeugdige of diens gezinsleden zien elkaars contact gegevens. Er staan slechts persoonsgegevens en geen inhoudelijke informatie over de jeugdige in het systeem. Onbevoegden hebben geen toegang hiertoe. Het systeem kan niet als zoekmachine worden geraadpleegd.

Ouders en jeugdigen worden geïnformeerd over het signaal in de verwijsindex en hebben ten alle tijden het recht op inzage en om bezwaar te maken. De afgelopen drie jaar (2019-2021) zijn er ruim 25.000 signalen afgegeven (gemiddeld ca 8000 per jaar) over jeugdigen in de regio IJmond, Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer. In dezelfde periode zijn 6 bezwaren ingediend waarvan er 3 zijn gehonoreerd.

Uit het onderzoek [de VIR in beeld](#) (Abraham en Van Dijk, 2021) komt naar voren dat jongeren- en oudervertegenwoordigers meer aandacht voor transparantie en een sterkere positie van jeugdigen en ouders wensen. Voor ouders/ verzorgers en jeugdige was het reeds mogelijk om inzage in de Verwijsindex te verkrijgen door bij de gemeente een verzoek hiertoe in te dienen. Om dit proces te vergemakkelijken is MULTIsignaal (regio Amsterdam/Haarlem) in 2021 gestart met de ontwikkeling van een zo genoemde inzage knop voor ouders en jeugdigen.

Met deze knop kunnen professionals inzage geven en een zgn. clientkaart tonen met de gegevens van de jeugdige die in de verwijsindex staan. Begin 2022 kan deze inzage-knop in gebruik genomen worden.

Namens gemeenten uit de regio IJmond, Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer vragen wij u om te pleiten voor het behoud van dit instrument in de Jeugdwet en geen veranderingen aan te brengen met betrekking tot de werkwijze. Het is van belang dat professionals hun betrokkenheid bij hun jeugdige cliënten kunnen tonen, zodat zij samen kunnen zorgen dat geen enkele jongere tussen wal en schip raakt en zo preventief mogelijk zorg op maat kunnen inzetten.

En dat de werkwijze niet aangepast wordt zodat gemeenten die de verwijsindex wel gebruiken, niet de dupe worden van de gemeenten die besloten een andere koers te varen, waarbij uit het onderzoek de VIR in beeld blijkt dat dit geen alternatief is voor de verwijsindex.

Mocht u meer informatie willen ontvangen dan kunt u contact opnemen met de regiocoördinatoren via Verwijsindex@haarlem.nl.

Hoogachtend,